

Motion till riksdagen

1989/90:Sf232

av Sten Svensson m.fl. (m)

Undantagandepensionärernas rätt till pensionstillskott m.m.

Undantagandepensionärer är den grupp jordbrukare och andra egenföretagare som från 1960-talets början fram till som längst 1981 helt lagligt begärde att undantas från ATP. När pensionstillskottet infördes 1969 undantogs de också från rätten till detta. Även deras rätt till kommunalt bostadstillägg (KBT) prövas mot de inkomster de skulle ha haft om de inte begärt undantagande. Detta kan leda till lägre KBT än för andra pensionärer med samma inkomst.

Moderata samlingspartiet har under många år begärt en ändring. Pensionstillskottet är ju en del av folkpensionssystemet, inte av ATP. Förbättringen av grundförmånerna har också främst lagts på pensionstillskottet, inte på själva folkpensionen. Detta drabbar självfallet allt hårdare de undantagandepensionärer som saknar ATP. (I dag uppgår pensionstillskottet till 50 procent av en ensamståendes folkpension och till 62 procent av folkpensionen för makar.)

Pensionsberedningen har i ett delbetänkande kartlagt undantagandepensionärernas situation (SOU 1989:58).

Kartläggningen visade bl.a. att gruppen undantagandepensionärer naturligtvis är mycket heterogen, liksom gruppen pensionärer i övrigt. Där finns både pensionärer med synnerligen låga inkomster liksom också pensionärer i mycket goda ekonomiska omständigheter.

1985 visade sig de manliga undantagandepensionärerna ha en genomsnittlig bruttoinkomst på 60 500 kronor jämfört med 79 800 kronor för samtliga manliga ålderspensionärer, dvs nästan 20 000 kronor mindre. De kvinnliga undantagandepensionärerna hade en bruttoinkomst på 58 700 kronor mot 51 300 kronor för samtliga. Sammantaget tillhör drygt 60 procent av de ålderspensionerade undantagandepensionärerna den grupp som helt saknar ATP eller har en ATP som är lägre än fullt pensionstillskott.

Mer intressant är kanske uppgiften att mer än var tredje av dessa ensamstående undantagandepensionärer hade en bruttoinkomst som understeg eller högst motsvarade vad som kan sägas utgöra minimipensionsnivå, nämligen folkpension, pensionstillskott och lägsta KBT. Hade det varit möjligt att beräkna inkomsten efter skatt skulle ännu fler visa sig ligga under miniminivån. Situationen är i stort sett densamma för de gifta undantagandepensionärerna.

Bland undantagandepensionärer med förtidspension var situationen ännu sämre. 45–50 procent av de ensamstående förtidspensionärer som någon

gång begärt undantagande och som saknade eller endast hade låg ATP hade en bruttoinkomst som låg under eller högst motsvarade minimipensionsförmånerna. Det är viktigt att påpeka att övriga förtidspensionärer har rätt till dubbla pensionstillskott om de saknar ATP.

Vi finner socialdemokraternas motstånd mot rättvisa för denna lilla grupp obegripligt. Även om det som nämnts finns undantagandepensionärer med utmärkt ekonomi får det inte förhindra att de som har mycket låga inkomster garanteras den minimistandard som tillkommer alla andra. (För dem som har god ekonomi skulle pensionstillskottet också beskattas i vanlig ordning.)

Pensionstillskottet är inte heller behovsprövat för övriga pensionärer. Det kan således tillfalla pensionärer som visserligen saknar ATP men har avsevärda inkomster från andra håll.

Även reglerna för kommunalt bostadstillägg (KBT) måste ändras för dem som omfattas av vårt förslag ovan. Vi menar att KBT skall beräknas på den folkpension och övriga inkomster som pensionären verkligen uppbär, och inte på fiktiva ATP-inkomster.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att folkpensionärer och förtidspensionärer som på grund av undantagande från ATP endast uppbär folkpensionens grundbelopp fr.o.m. 1 juli 1990 skall ha rätt till pensionstillskott i enlighet med vad som i motionen anförts,

2. att riksdagen beslutar att undantagandepensionärernas rätt till KBT fr.o.m. 1 juli 1990 skall grundas på de inkomster pensionärerna i fråga verkligen uppbär.

3. att riksdagen, under förutsättning av bifall till yrkande 1, för budgetåret 1990/91 under anslaget D 2. Folkpensioner anvisar 130 000 000 kr. utöver regeringens förslag.

Stockholm den 18 januari 1990

Sten Svensson (m)

Gullan Lindblad (m)

Charlotte Cederschiöld (m)

Ingvar Eriksson (m)

Murgit Gennser (m)

Ingrid Hemmingsson (m)

Bertil Persson (m)

Per Stenmarck (m)

Ingegerd Troedsson (m)

Görel Bohlin (m)

Hans Dau (m)

Karin Falkmer (m)

Ann-Cathrine Haglund (m)

Ing-Britt Nygren (m)

Mona Saint Cyr (m)

Karl-Gösta Svenson (m)

Göran Åstrand (m)